

Iz Grada v Bledu 14 oktobra. — c. Posebno praznično smo včeraj v Gradu imeli letos tretji zbor učiteljev radoljske tehantije. Mnogo prav važnega se je pri ti priložnosti govorilo, toraj upati smém, da bote, ljube „Novíce“ sledečim versticam majhen prostorček privolile. Zbralo se je 17 učiteljev in 7 duhovnov. Ob devetih smo odrinili, po mirnem jezeru nas je ladija zibala na otok k Divici Marji, kjer so častiti gosp. dekan sv. mašo brali. Kaj lepo se je pelo v cerkvi, pa tudi na jezeru tje in nazaj se peljaje nismo molčali. Zraven svetih pesem so se slišale tudi vesele in narodske; ginljivo ste bile pete „Savica“ in „Otok bleški“. Vsak se je lahko prepričal, kako dobro izurjeni so naši učitelji v petji. Po sv. maši smo šli v šolo in gosp. dekan so prijazno jeli govoriti: „Prav vesel sem danes semkaj prišel; radostno povém, da naš trud, naše delo v preteklem letu hvali visoko šolsko nadzorništvo; v imenu blagega našega deželskega poglavarja imam tukaj več pohvalnih listov razdeliti“. — Ko so bili listi razdeljeni smo pretresovali dvojce vprašanj, ktere so do 9. t. m. učitelji izdelati in spisane gosp. dekanu poslati mogli. Pervo: „Kako se mora učitelj do svojega fajmoštra obnašati, in kaj da smé tudi on od fajmoštra po pravici pričakovati?“ Drugo: „Kako se mora učitelj z ljudmi domače fare sploh vésti?“ — Predolgo bi bilo vse tako pretresovati, kakor se je pri zboru godilo, povém le to: Nar poprej so gosp. dekan nektore opomnili, da niso natanko zapopadli naloge, potem so sami svoje misli razodeli. Poprijeli so za njimi grajski gosp. fajmošter besedo, dali so mnogo lepih opominov in razumevno dokazali, da, ako duhovni in učitelji svoj imenitni stan, kakor učniki in gojitelji ljudstva, vedno v sercu in pred očmi imajo, ne bo preveč težavno in zoperno z vidnim vspehom delati, težave si slajšati, v keršanski prijaznosti živeti. Kjer ljubezen zapoveduje in iz ljubezni se uboga, je vse mogoče. — Dali so zdaj gosp. dekan en oddelk iz šolske knjižice brati, in zdaj je ta, zdaj uni učitelj svojega součitelja kakor šolsko dete izpraševal. To se je vsem tako dobro in hasnovito zdelo, da smo za prihodnji zbor take vaje, kakor poglavitno reč, odbrali. — Vsaka šola mora imeti vse postave, ktere o zadevah šol sleherni leto izhajajo. Zamudno in težavno je vse prepisovati, velikokrat tehantijski poslanec nima časa predolgo čakati. Enoglasno smo torej vsi gosp. dekana prosili, naj bi blagovolili natisnjene postave za vsako šolo od tehantije proti plačilu preskerbeti. — Veliko časa se potrati z rubriciranjem mnogoverstnih pri šoli potrebnih izpisov in katalogov. Sklenili smo, da bo eden učiteljev vse to natisniti dal in brez dobička drugim prodajal. — Poslednjič so gosp. dekan z gosp. fajmoštrom iz Kroke in iz Grada o koristnosti zaklada za onemogle učitelje, revne učiteljske vdove in otroke govorili in povedali, koliko se je zato že po drugih krajih storilo. Vsem je zlo dopadlo, vsi so bili voljni vsako leto v ta namen kaj plačati. Poprosili smo gosp. dekana, naj bi visokočastitemu škofijstvu priporočili, da bi učitelji cele dežele k takim milošnjam povabljeni bili. Veliko prehitro so nam pri takih pogovorih 3 ure pretekle. Gosp. fajmošter v Gradu so zbor potem pogostili, in vsi so se prav zadovoljni domú vernili, vsak je rekel: Takega zbora ne bom nikdar zanemaril; vesel sem, da sem prišel!

Novičar iz raznih krajev.

Ko so presvetli cesar s sv. očetom papežem letos novo cerkveno zavezo (konkordat) sklenili, je bilo v členu X. rečeno, da se bojo vprihodnje zakonske zadeve katoliških kristijanov izročile duhovni oblasti. Vsled tega je oklicana zdaj s ces. patentom od 8. dneva t. m. nova zakonska postava, ktera je veljavna za vse cesarstvo in bo z novim letom 1857 moč zadobila. Z novim letom tedaj se bojo zastran zakona začele cerkvene pravice in duhovne sodnije in nehale bojo vse sedaj ve-

ljavne posvetne postave občnega deržavlanskega zakona, ki se ne ujemajo z novo zakonsko postavo. — Višje armadno poveljstvo je soglasno z ministerstvom notrajnih oprav in dnarstva sklenilo, da kakor letos tako ima tudi prihodnje leto 1500 gold. plačati, kdor se hoče odkupiti od vojakov (soldatov). — V Budimu (Ofen) bojo za ogersko deželo napravili veliko cesarsko vseučelišče za obertnijske in umetnijske véde, ki se bo imenovalo „politehnika Jožefova“. — Časnik dunajske kmetijske družbe piše sledeče: „Vse se veseli lepe jeseni — le kmetovavec ne, njemu je jesen prelepa. Res je, da se še živina dobro pase pod milim nebom, in da se bo zatega voljo precej klaje prihranilo, ktere se ni dosti nakosilo, ali ozimina gré prezlo nakviško in bati se je, da bi je prvi mraz preveč ne posmodil; tudi mnogo merčesja objeda ogersico in poljska miš ni nikoli tako kraljevala kot letos. Te dvé uíme ste dosihmal posebno na Ogerskem veliko škodo napravile. „Sploh veljá — pravi omenjeni časnik nadalje — napačna misel, da je letošnje leto posebno dobro vinsko leto na Ogerskem; pošteni vinorejci pa terdijo, da ne bo vina veliko, ker je malo grojzdja bilo, in da bo vino le srednje dobrote, ker je zavolj silne suše mu koža predebela. Žalostno je — pravi še nazadnje — da se iz več krajev Ogerskega sliši od požigov pristav in spravljjenih poljskih pridelkov, ktere zažigajo hudobni ljudje zato, ker jim mlativnice zaslužek krajšajo. Baronu Sina-tu so zatega voljo unidan pri Eresinu (pod Budimom) veliko pristavo z vsem pridelkom in vsemi mašinami zažgali. Podučiti take hudobne ljudi — pravi imenovani časnik — bi bilo prepočasno — le nagla sodba na smert zamore ustaviti grozno razujzdanost“. — Klopka političnih homatij se čedalje bolj zamotuje. Talijanskim, gerškim in ne še popolnoma rešenim turškim (podonavskim) zadergam se utegne še pridružiti španjska. Angležki časniki silno razsajajo zoper Narvaeza in novo španjsko ministerstvo, — francozki se le čudijo, da je Narvaez tako hitro naj visjo oblast došel, ker je malo dni pred sam cesar Napoleon se za O'Donela poganjal. Ker je gotovo, da je Narvaez svojeglaven in bo vladu po svojem osnoval, ne pa po mislih iz Londona in Pariza, se utegne ob kratkem Španjcem taka goditi kakor danes Napolitancem. — Kralj napolitanski se ne gane ne za stopinjo; tudi avstrijski general Martini ni nič opravil; zato je šlo 12. t. m. poslednje pismo iz Pariza do kralja, naj dovoli, česar se želi od njega. Angleška vlada terja troje: drugo ministerstvo, nobeno policijsko ministerstvo, in pa občno pomilostenje zapertih političnih hudodelcev; francozka vlada pa terja le poslednje. Kralj pa se ne gane, ker nek tudi ljudstvo hoče, da naj bo njih kralj neomejen samovladar, ne pa „kralja Palmerstona namestnik“. V nedeljo so pričakovali v Pariz odgovor kralja napolitanskega na poslednje vprašanje. Ali bojo še dolgo današnje edinstva evropskih vladarjev terpele, je sedaj važno vprašanje. Angležki časnik „Times“ je v nekem poslednjih sostavkov očitno pokazal, „kam pès taco molí“, kakor pri nas pravijo, rekši: „Izvezemši Sardinsko, gospoduje Avstrija vso severno Italijo, in Francozi vladajo rimske dežele; to mora drugač biti, če ne, moramo mi na Napolitanskem in v Sicilii ravno tako gospodovati kakor Avstrijanci v severni Italii in Francozi v Rimu“. S temi besedami pač ne skriva „Times“, kaj hočejo Angleži na Laškem. Morebiti bo pa nov zbor v Parizu, od kterege se še zmiraj govorí, rešnik vseh teh klopk. — Tri tistih tatov, kteri so nedavnej pokradli veliko dnarnico severne železnice v Parizu, so v Novem Jorku v Ameriki zasačili; bele hlače so enega izmed teh tatov izdale; že jih terajo v Evropo; glavarja pa še nimajo. — Te dni je prišel iz Egipta v Carigrad ženin tretje sultanove hčere Ilahmi paša po svojo nevesto; seboj je pripeljal služabnikov, pohišja, kónj in pa — celo babúrstvo (harem).